

STAPPENPLAN REALISATIE VERANTWOORD BEZOEK WINKELGEBIEDEN

D.D. 1 JUNI 2020

#Samensterk. Dat geldt ook zeker bij het mogelijk maken van een verantwoord bezoek aan een winkelgebied. Voor de publieke ruimte is het van belang dat gekeken wordt naar mogelijkheden om met fysieke aanpassingen van de openbare ruimte bij te dragen aan het voorkomen van congestie van publiek op bepaalde plaatsen.

Om dit mogelijk te maken hebben verschillende partijen een gedeelde verantwoordelijkheid. In de meeste gevallen hebben de gemeente (openbare buitenruimte), ondernemers (winkel en directe omgeving) en beheerders (private buitenruimte) of centrummanagers een directe invloed op het kanaliseren van de bezoekersstroom. Ieders rol en verantwoordelijkheid is echter lang niet altijd duidelijk, juist ook omdat er zo veel verschillende type winkelgebieden zijn. Daarom is samenwerken en afstemmen ook cruciaal. Het Kabinet heeft nadrukkelijk gesteld dat bij het versoepelen van de maatregelen het effect voor de drukte op straat een belangrijk criterium is. Deze fase vraagt dan ook nog meer verantwoordelijkheid en samenwerking. Hierin hebben zowel de (lokale) overheid als private partijen een rol.

VIER STAPPEN

Er zijn **4 belangrijke stappen** die we aanraden om door te lopen, om zo te komen tot een winkelgebied waar bezoekers verantwoord kunnen winkelen zo lang de richtlijnen van het Kabinet van kracht zijn. Ieder stakeholder in een winkelgebied kan het initiatief voor het stappenplan nemen. Dit kan een centrummanager zijn, een eigenaar van een winkelcentrum, voorzitter van een winkeliersvereniging of een gemeenteambtenaar.

STAP 1. BEPAAL GEZAMENLIJK WIE DE BETROKKEN PARTIJEN ZIJN

De belangrijkste - en meest voordehand liggende - partijen in ieder winkelgebied zijn de winkeliers, de beheerders/eigenaren en de gemeente. Maar meestal zijn er veel meer partijen actief in een

winkelgebied en een rol spelen bij het comfort en de veiligheid in een gebied.

Het is belangrijk om als eerste stap een goede inventarisatie te maken van de partijen met wie je op de korte termijn de richtlijnen voor een verantwoord bezoek wilt afstemmen. Op de langere termijn, als sprake is van een herstelstrategie, kan deze samenstelling zo nodig herzien worden. Ieder stakeholder in een winkelgebied kan hiertoe het initiatief nemen. Dit kan een centrummanager zijn, een eigenaar van een winkelcentrum, voorzitter van een winkeliersvereniging of een gemeenteambtenaar.

Alle belangrijke partijen moeten elkaar kennen en kunnen vinden. Start met het benoemen van vertegenwoordigers per groep. Hieronder staat als hulpmiddel een overzicht van de belangrijkste rollen en verantwoordelijkheden van veelvoorkomende stakeholders in winkelgebieden.

- **Winkeliers en horeca-exploitanten:** deze ondernemers hebben direct belang bij het verantwoord en veilig functioneren van het winkelgebied. Ondernemers zijn veelal verenigd in een winkeliersvereniging of een BIZ (Bedrijven Investeringszone), die dan aanspreekpunt is voor de gemeente of andere stakeholders om gezamenlijk afspraken te maken.
- **Gemeente:** binnen de gemeente zijn meestal verschillende afdelingen betrokken bij winkelgebieden. Denk aan de afdeling economische zaken, reinigings- en beheerstaken die in dit kader belangrijk zijn.
- **Vastgoedeigenaar:** als er sprake is van één of meerdere belangrijke eigenaren van een winkelgebied of winkelcentrum, is dit een belangrijke partij om mee af te stemmen.
- **Vastgoedbeheerder:** in veel gevallen is het beheer van een winkelgebied door de eigenaar uitbesteed aan een beheerder. Deze beheerder is verantwoordelijkheid voor het beheer en

- onderhoud en tevens degene die contact heeft met de ondernemers in het winkelgebied.
- **Gemeentelijke reinigingsdienst:** verantwoordelijk voor uitvoering van de praktische onderhoudstaken. Daarnaast zijn er in winkelgebieden – en centra vaak ook particuliere **schoonmaakbedrijven** actief in opdracht van de vastgoedeigenaar of -beheerder.
 - **Centrummanager:** een centrummanager zorgt ervoor dat overheid, vastgoedeigenaren en ondernemers structureel met elkaar samenwerken en werken aan een gemeenschappelijk doel. Een centrummanager wordt meestal aangesteld door de gemeente en heeft de rol van initiator, bemiddelaar en centraal aanspreekpunt.
 - **Maatschappelijke voorzieningen:** in veel winkelgebieden zijn ook andere voorzieningen gehuisvest die een beroep doen op de beschikbare ruimte. Denk aan scholen, buurthuizen, bibliotheken, kinderdagverblijven, huisartsenpraktijken etc.
 - **Culturele voorzieningen** zoals bioscopen en theaters: vaak zijn deze voorzieningen in of nabij het centrumgebied of winkelgebied gevestigd waardoor afstemming belangrijk is.
 - **Dagmarkten:** in veel winkelgebieden wordt ook geregeld een ambulante markt of warenmarkt georganiseerd. Onderzoek wie het aanspreekpunt is voor de markten en wie de toezichthouder is (bijvoorbeeld via de gemeente).
 - **Bewonersvereniging/buurtvereniging:** in centrum- en winkelgebieden wordt ook vaak gewoond. In en rondom winkelgebieden is soms een bewonersvereniging of buurtvereniging. Via bewoners- en buurtverenigingen kunnen de bewoners geïnformeerd en geraadpleegd worden bij noodzakelijke gedragsregels in het winkelgebied.
 - **Parkeergarages:** ook de eigenaar of beheerder van een eventuele parkeergarage is belangrijk om bij de maatregelen te betrekken.
 - **Handhavers:** zoals politie en BOA's, maar denk ook aan de brandweer indien er aanpassingen gewenst zijn in de openbare ruimte.

- **Minder validen:** voor mensen met een beperking kan een bezoek aan een winkelgebied ingewikkeld zijn. Betrek deze groep bij de maatregelen om te zorgen dat het winkelgebied ook voor hen toegankelijk blijft.

STAP 2. ORGANISEER EEN SCOUW

Nu bekend is welke partijen betrokken kunnen worden bij het realiseren van een verantwoord te bezoeken winkelgebied, is het belangrijk om te starten met een snelle analyse van de actuele situatie. Een schouw is hier een zeer effectief middel voor.

Elk winkelgebied kent in de huidige situatie zijn eigen problematiek. Vaak hebben betrokken partijen hierover elk een eigen mening, waardoor discussie kan ontstaan. Ook over de verantwoordelijkheden. Door samen te onderzoeken welke problemen zich precies (kunnen) voordoen, ontstaat een gezamenlijk, actueel beeld van de belangrijkste benodigde maatregelen.

Met een schouw is het mogelijk om op een laagdrempelige manier de risicoplekken en meest urgente problemen te benoemen in het winkelgebied:

- Ga op pad met een goede afspiegeling van de belangrijkste stakeholders.
- Het is belangrijk om de schouw te organiseren op verschillende dagen van de week, en op verschillende tijdstippen.
- Het kan ook helpen om niet het eigen winkelgebied te bezoeken maar een winkelgebied waar al maatregelen zijn genomen. Wat kan je hier van leren?

Als alternatief voor de schouw kan de situatie in het winkelgebied worden besproken in een lokaal overleg.

STAP 3. MAAK DUIDELIJKE AFSPRAKEN

Als de (mogelijke) risico's en problemen in kaart zijn gebracht kunnen de bijpassende gedragsregels en maatregelen worden opgesteld om deze te voorkomen of beheersbaar te houden. De mogelijke maatregelen zullen **maatwerk** zijn per winkelgebied. Deze handreiking bevat een bijlage met tips, suggesties en inspiratie die kunnen helpen om de maatregelen op te stellen.

Het is heel belangrijk om vooraf duidelijk af te spreken wie het initiatief neemt voor de uitvoer van de maatregelen, wie gaat handhaven en wie de mogelijke kosten voor zijn rekening neemt. Dit kan in lokaal overleg, waarbij de rol en bevoegdheid die betrokken partijen hebben het uitgangspunt zijn.

Leg alle afspraken en verantwoordelijkheden schriftelijk vast en zorg dat deze voor alle betrokken partijen zijn te raadplegen. Het is aan de gemeente om nauw samen te werken met de lokale partners en te kijken naar de mogelijkheden. Het is in het belang van de toekomst van een winkelgebied dat gemeenten, ondernemers en vastgoedeigenaren gezamenlijk draagvlak delen voor de te nemen maatregelen. Draagvlak zorgt voor naleving om te beginnen en de mogelijkheid van handhaving door de gemeente indien toch nodig.

STAP 4. EVALUEER EN PAS AAN

Net zoals voor de Covid-19-crisis zijn er tal van (externe) factoren die het bezoek aan een winkelgebied al dan niet beïnvloeden. Een zonnige dag brengt doorgaans meer mensen op de been dan wanneer het regent. De drukte in een winkelgebied kan per moment en per dag verschillen. Alle genomen maatregelen zullen dan ook gemonitord moeten worden. Verantwoordelijke partijen moeten erop ingesteld zijn om tijdelijk of structureel snelle - van tevoren bedachte- aanpassingen te kunnen door te voeren indien maatregelen niet (of onvoldoende) goed werken.

De schouw uit stap 2 kan eventueel nogmaals herhaald worden om de knelpunten in beeld te brengen en maatregelen aan te passen of uit te breiden. Zorg ervoor dat de aanpassingen bij alle betrokken partijen bekend zijn.

Deze handreiking is opgesteld door de Retailagenda in samenwerking met Detailhandel Nederland, Koninklijke INretail, NRW, platform De Nieuwe Winkelstraat, Vakcentrum en VNG en wordt ondersteund door alle bij de Retailagenda betrokken partners.

Zie ook de bijlage met een overzicht van de [middelen om in te zetten een winkelgebied geschikt te maken voor de anderhalvemeter economie](#).

[LINK NAAR FLYER]

Evalueer regelmatig op nut en noodzaak van de getroffen maatregelen in het winkelgebied.

Deze bijlage hoort bij de handreiking '[VERANTWOORD BEZOEK WINKELGEBIEDEN](#)' en is opgesteld door de Retailagenda in samenwerking met Detailhandel Nederland, Koninklijke INretail, NRW, platform De Nieuwe Winkelstraat, Vakcentrum en VNG en wordt ondersteund door alle bij de Retailagenda betrokken partners.